

1984 (George Orwell)

1 První část.

druh: epika (jasný nosný daný děj)

žánr: antiutopistický román, popisuje svět v totalitní společnosti, útlak lidských práv, nefunguje na morálních pravidlech, taky by se dalo zařadit do žánru sci-fi (jsou tam technologie budoucnosti, které v dnešní době nejsou vynalezeny)

téma: nesvoboda v totalitární společnosti a jak jí docílit, rozdíl pravda x svoboda, posunutí významu slov, co je pravda?; revisionismus (vyznačují se jím různé totalitní režimy – stát je založen s nějakou ideou, ale ta idea se mění, i když ta idea na začátku mohla být dobrá); důležitost řeči jako prostředku pro myšlení nebo vyjádření názoru; maličkost jednotlivce – jednatel nezmůže skoro nic; láska jako vzpoura; dehumanizace – režim útočí i na to, co dělá člověka člověkem; rozklad rodiny, citových vazeb mezi jejími členy

motiv: cigarety, telestěna, Starna, gin vítězství, mikrofony, ideopolicie, 2 plus 2, doublethink, těžítka, žiletky, čokoláda

zařazení výňatku do kontextu díla: ze samého začátku díla, jsme uvedeni do tohoto světa a seznámeni s místními pořádky

časoprostor: rok 1984 ve státu Oceánie, v Londýně

kompoziční výstavba: chronologická s retrospektivními odbočkami, třeba vzpomínky na dobu před Revolucí, vsuvková kapitola s Goldsteinovou knihou, děj se odehrává kolem někoika let, maximálně + 10 let; děleno na tři oddíly, první je uvedení do děje, popis tamního světa, režimu; ve druhé části se seznamuje s Julií, ve třetí je ve vězení na Ministerstvu lásky, vložené slogany, hesla

2 Druhá část.

vypravěč: vypravěč není součástí děje, ale vše vidíme z hlavy Winstona, rozhovory s O'Brienem

vyprávěcí způsoby: *-er forma*

typy promluv: nepřímá řeč

jazyková stránka: dílo jako takové je psáno soudobou češtinou, ale v Oceánii je vymyšlen nový jazyk (*newspeak*), který spočívá v co možná největším osekání významů slov tak, aby tímto jazykem nebylo možné vyjádřit jakýkoliv protistátní názor

postavy: **Winston**, hlavní postava, asi 39 let, přestože je ve Vnější Straně a pracuje ve státní instituci, pochybuje o státním zřízení, uvažuje nad tím, jaké to bylo před Revolucí, snaží se myslet kriticky a ne jen věřit tomu, co říká propaganda; uvědomuje si, že nežije svobodně a že není šťastný, chce s tím něco dělat, je smířený s tím, že zemře

Julie, jeho přítelkyně, je taky proti Straně, ale snaží se chovat tak, aby to vypadalo, že je velmi loajální, ale svůj nesouhlas vyjadřuje soukromě, nedává jej najevo

O'Brien, příslušník Vnitřní strany, Winston si myslí, že je taky pro Straně, ale vše to byla jen past na to, aby je nalákal k sobě domů a mohl je chytit; ideologii evidentně zaryle věří, přestože je velmi inteligentní

Charrington, majitel obchodu, členem ideopolicie

Parsons, jeho soused, taky pracuje pro Ministerstvo pravdy, je zapáleným členem Strany, ale skončil ve vězení, byl anulován, udala ho jeho vlastní dcera

názor: Po dlouhých letech kniha, kterou jsem nečetl jen proto, že jsem ji musel číst.

kontext: Dělán si poctivé zápisky.

zdroje:

- ORWELL, George. *1984* Online. ? ?, ? Dostupné z: <https://www.gmct.cz/media/files/library/PDF/1984%20-%20George%20Orwell.pdf>. [cit. 2025-02-23].